

## Finanțare și facilități fiscale în România: cum își pot consolida companiile avantajele competitive într-un mediu geopolitic și economic în schimbare



**Într-un context geopolitic și economic caracterizat de presiuni constante asupra lichidităților și de nevoia continuă de investiții, companiile din România se confruntă cu o realitate tot mai complexă. Dacă în trecut avantajul competitiv era susținut în principal de costuri reduse și resurse umane calificate, în prezent, avantajul vine tot mai mult din capacitatea de a valorifica inteligent cadrul legislativ în ansamblu.**

De la granturi și ajutoare de stat, până la mecanisme fiscale cu impact direct în cash-flow, oportunitățile sunt considerabile. Cu toate acestea, în practică, valorificarea lor rămâne sub potențial în comparație cu alte țări, în principal din cauza interdependențelor dintre diferitele instrumente și a complexității implementării. Un punct clar și necesar în analiza este comparația între ce este disponibil în România și ceea ce realmente diferențiază România față de țările din regiune. Iar ceea ce este evident din punctul de vedere al evoluției României după 1990 este viteza de reacție a mediului economic și instituțional la schimbările legislative și economice, precum și armonizarea cu cadrul global.

Facilitățile fiscale nu mai pot fi privite exclusiv ca mecanisme de conformare sau beneficii punctuale. Ele devin instrumente strategice pentru susținerea investițiilor și pentru îmbunătățirea poziției financiare a companiilor.

Una dintre cele mai relevante facilități rămâne scutirea de impozit pentru profitul reinvestit în anumite active, care permite o economie fiscală echivalentă cu aproximativ 16% din valoarea investițiilor realizate în active eligibile, precum echipamente tehnologice sau soluții IT. În ultimii ani, inclusiv în contextul măsurilor de relansare economică, cadrul aplicabil acestei facilități a fost ajustat în sensul creșterii flexibilității. Un element important îl reprezintă clarificările privind tratamentul rezervelor constituite din profit reinvestit, care pot fi ulterior distribuite în anumite condiții fără pierderea beneficiului fiscal, oferind astfel companiilor mai multă flexibilitate în gestionarea capitalurilor proprii.

În același timp, trebuie avute în vedere și limitările tehnice ale mecanismului. De exemplu, contribuabilii care aplică facilitatea privind profitul reinvestit nu pot opta, în mod obișnuit, pentru aplicarea amortizării accelerate sau supra-accelerate pentru aceleași active. Prin excepție, pentru anul 2026 (inclusiv în cazul contribuabililor cu un fiscal modificat), pentru anumite categorii de active, cum sunt echipamentele tehnologice, mașinile și instalațiile de lucru sau echipamentele IT, poate fi utilizată amortizarea accelerată, conform regulilor specifice introduse prin legislația recentă.

Pe lângă profitul reinvestit, mecanismele de amortizare accelerată și supra-accelerată extinse și adaptate pentru anul 2026, oferă posibilitatea recuperării mai rapide a costului investițiilor, contribuind la reducerea presiunii

fiscale în primii ani de utilizare a activelor.

Un rol esențial îl au și facilitățile pentru cercetare-dezvoltare (R&D), care rămân printre cele mai atractive din perspectiva fiscală. Deducerea suplimentară a cheltuielilor de R&D sau mecanismul de credit fiscal de 10% și scutirea de impozit pe veniturile salariale pentru angajații implicați în astfel de activități, pot avea un impact semnificativ asupra costurilor operaționale, dar și a vitezei de inovare pe care contribuabilii români o obțin. În plus, cadrul actual permite accesarea acestor beneficii pe baza unei definiții extinse a activităților de cercetare-dezvoltare, fără a condiționa eligibilitatea de succesul proiectului, ceea ce favorizează aplicabilitatea lor în practică.

La acestea se adaugă și alte mecanisme fiscale relevante, cum ar fi optimizarile de TVA (inclusiv amânarea plății TVA la import, ajustarea bazei impozabile sau mecanismele de rambursare), care au un impact direct și imediat asupra cash-flow-ului, dar și bonificații fiscale acordate pentru anumite perioade pentru contribuabilii onești, precum și creditul fiscal pentru sponsorizări, care permite reducerea impozitului pe profit sau a impozitului minim pe cifra de afaceri în anumite limite. În mod complementar, companiile pot identifica oportunități de a obține sume suplimentare de la buget, de exemplu prin recuperarea dobânzilor și actualizarea cu rata inflației pentru creanțele fiscale restituite cu întârziere, ceea ce poate genera randamente semnificative în contextul actual.

### **Finanțare nerambursabilă și ajutoare de stat**

În paralel cu facilitățile fiscale, companiile pot accesa finanțări nerambursabile dedicate investițiilor, în special în zone precum cercetare-dezvoltare, producție sau servicii. Programele europene și naționale vizează în special proiecte de digitalizare, inovare și dezvoltare industrială, dar devin din ce în ce mai competitive și selective. Relația dintre granturi și facilitățile fiscale nu este însă întotdeauna una liniară. Deși legislația fiscală nu interzice în mod explicit cumularea beneficiilor, în practică apar limitări generate de regulile ajutoarelor de stat și de condițiile programelor de finanțare.

Un exemplu relevant este legat de scutirea de impozit pentru profitul reinvestit. Deși Codul fiscal nu instituie în mod direct o interdicție generală, în practică, activele pentru care se aplică această facilitate nu pot fi finanțate din surse nerambursabile, ca urmare a cerințelor aferente schemelor de ajutor de stat și a principiului evitării dublei finanțări. Prin urmare, structurarea investițiilor necesită o analiză atentă care să ia în considerare simultan cadrul fiscal și regulile de ajutor de stat, pentru a evita incompatibilități și riscuri.

În acest context, discuția despre optimizarea cadrului fiscal și a ajutoarelor de stat nu mai poate fi separată de direcțiile strategice de politică economică aflate în construcție la nivel național. România intră într-o nouă etapă, în care instrumentele de sprijin sunt reconfigurate nu doar pentru a susține investițiile, ci pentru a orienta capitalul către sectoare și proiecte cu relevanță strategică. Astfel, mecanismele de finanțare devin parte integrantă a unei viziuni industriale mai ample, în care dimensiunea, impactul și alinierea proiectelor la priorități naționale și europene devin criterii esențiale.

Programul multianual de relansare economică, pe care România îl va lansa începând cu 2026, reprezintă una dintre cele mai ambițioase inițiative de sprijin pentru investiții, cu un buget estimat de aproximativ 5 miliarde euro până în 2032. Elementul definitoriu al acestui program este introducerea unui cadru dedicat investițiilor strategice de tip ancora cu valori de peste 200 milioane euro, menit să crească atractivitatea României pentru proiecte de anvergură regională și să consolideze poziționarea țării în competiția pentru capital internațional.

Programul este structurat pe opt direcții prioritare de ajutor de stat, concepute pentru a orienta finanțarea publică către proiecte cu relevanță strategică și impact economic măsurabil. Aceste direcții vizează în mod integrat modernizarea industriei, consolidarea lanțurilor de valoare și extinderea investițiilor productive în afara marilor poli de dezvoltare, contribuind astfel atât la competitivitate, cât și la convergența regională.

Un rol central îl au schemele dedicate investițiilor strategice și industriilor prioritare. Pe de o parte, schema pentru proiecte strategice ofera investitorilor mari un pachet flexibil de sprijin, adaptat nevoilor fiecărui proiect. Pe de alta parte, inițiativele dedicate sectorului de producție, materiilor prime critice, tehnologiilor „net zero” și cercetării-dezvoltării vizează creșterea productivității, dezvoltarea capacităților industriale și accelerarea transferului tehnologic de la cercetare la producție. Complementar, sunt prevăzute programe dedicate industriei de apărare, clusterelor de competitivitate și reducerii deficitului comercial, toate având ca obiectiv întărirea autonomiei strategice și a rezilienței economice.

În paralel, programul include instrumente orientate spre obiective structurale mai largi, precum dezvoltarea regională, sprijinirea antreprenoriatului din diaspora și stimularea investițiilor în turism. În ansamblu, arhitectura acestor măsuri reflectă o schimbare de paradigmă: ajutoarele de stat nu mai sunt doar un instrument de finanțare, ci un mecanism activ de politică industrială, orientat către sectoare cu valoare adăugată ridicată. În acest context, diferența va fi făcută de capacitatea companiilor de a pregăti din timp proiecte solide și conforme, pentru a transforma oportunitățile de finanțare în rezultate concrete.

### **Integrare strategică și accelerarea vitezei de reacție a României**

În ciuda avantajelor evidente, gradul de utilizare a facilităților fiscale și al finanțării disponibile rămâne relativ redus în România. Percepția mediului de afaceri indică faptul că accesarea acestor instrumente este adesea dificilă, iar predictibilitatea legislativă este limitată.

Printre principalele provocări se regăsesc complexitatea cerințelor de eligibilitate, lipsa unor clarificări legislative în anumite zone și dificultatea documentării corespunzătoare. În plus, practica autorităților poate varia, ceea ce determină o nevoie crescută de rigurozitate în implementare.

În același timp, multe companii nu au o vizibilitate completă asupra beneficiilor disponibile sau nu le integrează în mod sistematic în procesele decizionale. Rezultatul este o rată de utilizare sub potențial, în condițiile în care impactul acestor instrumente asupra cash-flow-ului și asupra indicatorilor financiari poate fi semnificativ. De asemenea, din perspectiva macroeconomică, subutilizarea acestor facilități și finanțări în România generează un dezavantaj pentru economia locală și poziționarea țării noastre în ansamblul geopolitic.

Mesajul central este că facilitățile fiscale și mecanismele de finanțare nu mai pot fi tratate izolat, ca simple instrumente de optimizare punctuală. Ele trebuie integrate într-o abordare strategică, care să coreleze deciziile de investiții, structura financiară și obiectivele pe termen lung ale companiei.

Obiectivul principal al companiilor nu este reprezentat doar de economii fiscale punctuale, ci de reducerea presiunii asupra cash-flow-ului și de îmbunătățirea indicatorilor financiari. În acest context, utilizarea combinată a acestor instrumente (acolo unde este posibil) poate genera beneficii substanțiale, dar necesită o analiză atentă a interdependențelor și a limitărilor aplicabile, în special din perspectiva ajutoarelor de stat. O astfel de perspectivă trebuie să existe în orice țară, iar analiza economică și fiscală la nivelul oricărei companii este o practică existentă și normală la nivel european și global. Prin urmare, România trebuie să fie capabilă de adaptare rapidă în acest sens.

Evoluțiile recente, inclusiv alinierea la inițiative internaționale, precum OECD Pillar II și recalibrarea stimulentei în credite fiscale rambursabile calificate (cum este cazul facilității de R&D), indică faptul că facilitățile fiscale devin tot mai sofisticate și sunt integrate în arhitectura fiscală globală și națională.